

ELŐFIZETÉSI ARAK

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 "
 Helyben háshoz hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 "
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kérésre visszadadja
 vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

Bolond Istók Debrecenben.

Hires-nevezetes Debrecen városába valamikor bebukkant egy férfi, aki azóta mint Debrecen egyik nevezetessége szerepel a népszerű mondásba: bebukkant, mint Bolond Istók Debrecenbe.

Ama nevezetes nap óta koronként bebukkan Bolond Istók Debrecenbe s az egyeteminek készülő várost nevezetessé teszi egy-egy — istókiadával.

Ha a minapi szekularizációs határozatot olvassuk, bizony nem tud az ember másra gondolni, mint hogy megint bebukkant Bolond Istók Debrecenbe.

Hogy honnan kukkant be? Azt sem nehéz kitalálni. A jó debrecenieknek ugyan maguktól sohasem jutott volna eszükbe a szekularizációt emlegetni. Hiszen éppen Debrecenben vannak a reformátusoknak is hatalmas javai, ott van a hires kollégium és annak alapjai, nem messzire esnek tőlük a sárospataki főiskolának jelenleg sokat porolgotott uradalmi; ha a katolikus egyházi javaknak nem is tartoznak a legelkesőbb védői közé, de a magukéra jobban vigyáznak, mint a két szemükre. Már pedig ha szekularizáció, akkor a francia példa szerint a református javak is konfiskálандók.

A szekularizációs határozatba tehát nem is Debrecen városát magát, hanem Hajdumegye törvényhatósági gyűlését ugratták be. Kik? Azok, a kik aknamunkájukkal már elérni véltek az egyházi élethez. A kik pár év előtt sötétben bujkálva tartott gyűlésen kiadták a jelszót: dolgozni a szekularizáció érdekében! A kik azóta tudományos álarc alatt igyekeztek a mérget becsempészni ide is, oda is, míg most elérkezettnek látják az időt arra, hogy a kérdést beledobják a politikába.

S a hajduk utódai voltak olyan jó bolondok, hogy felültek az ugratásnak.

Gyönyörűségesen becsapták a jámbor férfiakat. Fariseus módra azzal állottak elő, hogy:

1. az 1848. évi XX. t.-cikkben benne van a szekularizáció, tehát itt csak a negyvennyolcnak teljes végrehajtásáról van szó;

2. a szekularizációt úgy kell érteni, hogy csak a katolikusok vagyonát kell erőszakkal elvenni (a mit a nép egyszerű nyelven röviden fosztogatásnak büntetőjogi nyelven rablásnak hívják), a reformátusok vagyona megmaradna, sőt gyarapodnék tovább is;

3. az egészet így követeli a liberalizmus, a haza, a társadalmi probléma.

Ahány pont, annyi valótlanág.

Az 1848. évi XX. t.-c. nem hogy a szekularizációt mondaná ki, hanem még az egyházi szükségleteknek állami segélyvel való fedezéséről intézkedik. Nem elvesz, hanem ad. Ennek a törvénynek a szelleméből kifolyólag kapnak protestáns barátaink és atyáink milliokra menő segélyt abból az állampénztárból, melyet legnagyobbbrészt katolikus adózók adófillérei töltenek meg. S a derék hajduk nem vették észre, hogy az ő határozatuknak van egy pontja, amelynek értelmében ezentúl közpénzek vallási célokra nem fordíthatók. Mi ez, ha nem az 1848. XX. t.-c. félredobása? Kinek ártana ez legelőbb, ha nem éppen a reformátusoknak?

Magának az 1848. XX. t.-cikknek a tárgyalása alkalmával többször nyomatékosan hangsúlyoztatott, hogy ez a törvény semmi esetre sem célozza az egyházi vagyon konfiskálását. Mikor ilyesmit bele magyaráznak, ez olyan rosszakaratú terdítés, a minővel csak a nyers erőszak szokta kendőzni magát.

A második pont az emberi rut ön-

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Az éjféli harangszó.

Irtá: Bittó Károly.

Estély volt az államtitkárnál. Az asszony tartotta meg a születésnapját. Az urak a hátsó teraszon kártyáztak; a hölgyek kijöttek a nagy erkélyre; élvezvén a májusi éjnek minden szépségét: nótázva, nevetve, beszélgetve. Sok minderről szó esett; üres, haszontalan, naiv beszéd.

Egy új asszonyka, kit az ura, a ködös, messze eső, okos Angliából hozott, érdekes és új témát indítványozott.

— Tudjátok-e mit asszonyok!

Beszéje el mindenki közülünk sorban, mint lett szerelmes az urába és férjeinket milyen alkalom segítette, indította; illetve kényeszerítette kacsoink megkérésére.

Pillanatnyi csend lett. S aztán általános kedves nevetés. Ez már érdekes, mert nehéz dolog, különösen igazat mondani róla. Azonban elfogadták az indítványt és a követségi titkár felesége kezdte el boldogságának a történetét. Természetesen tele volt dallal, tengerrel, holdak éjszakával, izzó szerelemmel, hiszen olaszok voltak. A beszéd vége után sorra mondta el a többi asszony, míg végre a születésnapját ün-

neplő háziasszonyon volt a sor. Az államtitkárné azonban nagyon szabadkozott, miáltal barátói kíváncsiságát csak fokozta; azért is, mert ismerték a történetet; de szerették volna az államtitkárné saját szavaival hallani. Végre a sok követelő kérésnek engedve, nagy figyelem között megszólalt:

— Jól van, eleget tesztek kívánságaitoknak, de bocsássatok meg, ha egy rövid felolvasást fogok tartani, amelynek tartalma szóról-szóra megegyik az én szerelmem történetével; a magamét azonban mégsem mondom el senkinek soha. Azzal felkelt és iróasztalkájáról egy rózsaszín selyembe kötött írott olvasmányt hozott, melyből a következő sorokat olvasta:

— Sűrű pelyhekben esett a hó. A karácsonyi, a ragyogó, fagyos hópehely. Vastagon behintette a főváros széles utait, palota Erdeit.

Öröm ünnep. Karácsony este volt. Üresek voltak az utcák. A rendes, a társadalom emberei, benn voltak a meleg szobákban; örülve gyermekeik ártatlan, hiszékeny örömeinek, a Jezuska hozott ajándéknak. Igen a gyermekek örülnek a Jezuska hozott ajándéknak; a boldog szülők pedig örülnek: ez örömeik, a gyermekek örömeinek.

Üres volt a karácsonyi utca; csak az utca

fia és az utca leánya botorkált, a bokáig érő, tiszta, fehér hóban.

Üres volt az utca; de telve volt minden sziv. A boldog emberek szive örömmel, a boldogtalanoké fájdalommal.

Üres volt a nagyváros utcája és világos minden palotájának, kunyhójának ablaka.

Szilágyi Gyula tétova léptekkel, céltalan utakon, gondokkal is, üres lélekkel is, nagyon is telt szívvvel kóborolt, a bokáig érő hóban. Meg-megszólította egy-egy utcai leány; de kiérett a megszólításból is, a feleletből is, hogy boldogtalanok, hogy fáj nekik, amiért csak gondolatban is, a szeretet szent ünnepét, a hófehér, csillogó ünnepet befeketítik, beszennyezik, kéjért, pénzért, kenyérért.

Felkereste a rendes kávéházat, valahol az Oktogon-téren. Az is üres volt. Két ember volt benne; egy fiatal pincérgyerek és egy éjfélete haju, piros selyembluzos, pénztáros leány. Szilágyi megkérdezte, a sápadt arcú kis piccológyereket, hogy hol vannak a többi pincérek, ha már vendégek nincsenek is. A fiú vékony, fülrontó hangon, de udvariasan válaszolta, hogy a többiek nős, családos emberek, kimenőt kaptak.

Szilágyi Gyula gondolkodott; nős, családos emberek! S aztán fehér zsebkendőjével megtörölte száraz homlokát, fanyar nehézséggel

7 frt. 50 kr-ért

készít tiszti és civil cipőket

LÖWY D. cipésm. Rákóczi-ut 22.

Melyet az általa szerkesztett és bedolgozott hús és érszorítóval lát el, mely a gyaloglást megkönnyíti és a ludtalp képződést megakadályozza. Ugyiszintén készít **önkéntes bakancsokat előírás szerint**. Magasabb szaktudását bizonyítja a **magyar állami cipész mesteri tanfolyamon** nyert **kiváló és jeles** eredményű bizonyítványa.

A n. é. közönség szives pártfogását kéri tisztelettel
 LÖWY D. cipésmester Rákóczi-ut 22 sz.

zésre akarja alapítani a másoknak a kifosztását. Itt saktomortáléz a farizeuskodás. Azt regélik, hogy a katolikus egyház vagyona állami eredetű, tehát elvehető, míg a felekezetek vagyona magán-eredetre vezethető vissza, tehát szent és sérthetetlen.

Nem lehet az államnak mélyebb lealacsonyítását képzelni ennél az okoskodásnál.

Tegyük fel, egyelőre — a mi nem igaz — hogy a kath. egyház vagyona állami eredetű. Mondjuk, a mi nem áll, hogy az állam adta. De mikor adta, kikötötte-e, hogy csak visszavonásig adja? Nem. Ha adta, adta végérvényesen, jogerősen. A magánember sem veheti többé vissza, a mit egyszer jogszerűen, végleg odaadott. És akkor az államnak, a jogerő legfőbb öréknek lehetne a saját törvényeit lábbal tiporni?

De ezek a javak nem is állami eredetűek. Királyi adományból folynak épp úgy, mint a főri vagyonok. Azokat nem meri Hajdumegye háborgatni; hogyan merészeli hát a katolikus egyház vagyona felé nyújtogatni a kezét hamis félremagyarázásokkal?

A protestáns felekezeti javak magán-eredete is szóvátehető, ha a debreceni okoskodást elfogadjuk. Tudtunkkal Bocskay, Bethlen, I. és II. Rákóczi György nem csekély javakat adományoztak a reformátusoknak. Ezek is uralkodók voltak s épp úgy adományoztak a reformátusoknak, mint az Árpád-házbeli királyok a katolikusoknak. Én nem vagyok református, de az erdélyi fejedelmekben magyar szívem egész büszkeségével hirdetem a magyar uralkodó családok,

trónra hívott magyar dinasztiák folytatását Mátyás és Szapolyai János után is. Uralkodók voltak ők is, adományaik tehát teljesen egy elbánás alá esnek a magyar királyokéival. Ha az ő adományaikhoz nem szabad nyulni, mi jögon merik megtámadni az Árpádok donációját?

Minden józan protestáns kénytelen egyébként belátni, hogy a nagy kinnal felállított, mesterkelt különbség csak aljas ösztönöket akar ideiglenesen szolgálatába csalogatni a szekularizációnak. A kisebbségek birvágyát uszítja neki a többségnek; ha ez egyszer megdőlt, a kisebbekkel könnyű elbánni.

No a mi a harmadik pontot illeti, az egyszerű frázis, a legmerészebb valótlanok sorából. A liberalizmust a jöfosztásig, a szabad rablásig kiterjeszteni csak a Bakonyban lehetett valamikor. A hazának legerősebb, legbiztosabb oszlopa mindenkor az egyházi vagyon volt. Sőt tovább megyek: nálunk egyenesen nemzeti és faji érdek parancsolja, hogy az egyházi vagyon fenntartassék. A magyarság érdeke fűződik hozzá, a magyar állam jövője nyugszik rajta — s a társadalmi kérdés megoldásának békés lehetőségét éppen az egyházi vagyon területén találjuk.

Bolond ember az, a ki a szomszéd elleni gyűlöletben annak a házat ledönti, bár tudja, hogy a romok az ő házára omlanak s azt feltétlenül összedöntik. Debreczenben pedig ezen akarnának dolgozni.

Senki sem olyan vak, mint aki nem akar látni. Odaát pedig nem akarják látni, hogy őket közönséges uszítás ugatja olyan dologba, a melynek neve

fosztogatás s a mely, ha egyszer megkezdődött, nem tesz különbséget Szent István és Bethlen Gábor, katolikus és protestáns közt, irtani fogja mind a kettőt, mert mind a kettő — keresztény és magyar.

Nem érzik odaát, hogy vannak nekünk közös eseményeink? Nem tudják, hogy vannak közös ellenségeink? Nem látják, hogy önmaguk házat is gyújtogatják, mikor közös ellenségeinkkel cimborálnak?

Ezeket elgondolva, az ember önként felsóhajt a költővel: Hej Debrecen, ha rád emlékezem, Bolond Istók még nagyon okos ember volt odaát!

*

Felosztatják a Házat. A néppárt egyik organuma a Katolikus tudósító nap mind nap után jól értesült forrásból közli a hirt, hogy a Házat fel fogják oszlatni. A hírek szerint a lapok közleményei hamis nyomon járnak. Jelenleg ugyan stagnál a helyzet, azonban Bécsben hallani sem akarnak az önálló bankról. A gazdasági önállóságra egyáltalán nincs kilátás s így a Ház felosztása van hátra.

A politikai válság.

Tegnap megpróbált Wekerle Sándor miniszterelnök a közös minisztereknél s az osztrák kormány tagjainál az iránt információkat szerezni, hogy a kibontakozási tervzete iránt milyen a hangulat, ma pedig a királyhoz ment kihallgatásra, hogy az uralkodónak referáljon impresszióról. Hogy milyen lesz előterjesztésére az uralkodó döntése, ezt előre nem lehet látni.

Bécsben azt hangoztatják, hogy a közös

felkelt székéről, lassu léptekkel a pénztárhoz tartott, hol tükrötrónusában, a piros bluzu, barna szépség ült.

Beszéltek aztán, a csillogó hóról. A leány elmondta, hogy most egy éve még otthon volt, akácos falujában, édes apja fehérre meszelt kis házában és csak a mostohaanyjának köszönheti, hogy most itt van.

Bizalmasan szólította a leány Szilágyit, a miniszteri titkárt, mert törzsvendég volt a kávéházban.

— Mondja Gyula, önnek sincs senkije, legalább itt a fővárosban, hogy itt tölti e szent estét?

— Amint látja kedves Rózsika, ha volna, bizonyára szívesen lennék valahol; oly örömmel tudnék örülni a boldogságnak, mint a mai estén annyi apró gyerek. S aztán elterelte a beszédjét.

— Meddig marad ma este Rózsika?

— Csak tíz óráig, akkor Malvin jön és felvált.

— És tíz óra után mit csinál?

— Hazamegyek. Megiszom talán egy cáf; lehet, hogy olvasok, vagy gondolkodom, talán írok.

— És nem vár a Jézuskától semmit?

— Ne gunyoljon kedves Gyula; hisz maga mindig jó volt hozzám. Mit várok? Ugyan mit

is várhatnék én? Én, a bűnös leány? Hacsak nem a bűneim büntetését.

A leány szénfekete szemében egy pár igaz könnyecsepp volt.

— Hagyja Rózsikám, maga nem bűnös, csak a társadalmi rend balga, összes előítélteivel együtt... De rögtön tíz óra... Engedje meg elkisérnem.

— Egy eszében igen, ha szavát adja, hogy tisztelni fogja a Karácsony estét és a mai hangulatomat, lelkületemet.

Csillogó szánon siklottak át utcáról-utcára, térről-térre. Boldogságnak hitték e vágatást; menekültek a melegségtől, mások boldogságtól.

S aztán, a leány lakásán, a forró teától átmelegedve; felengedett lelkük is. Mondtak őszinte, igaz szavakat. Hiszen az elhagyottság, a boldogtalanság oly igazat beszél.

A férfi belátott a leány szívébe, lelkébe. Beszélgetésükbe belevegyült az éjfél-i hangszó. A Mátyás templom lelket megrázó, andalító, kedvesen bugó nagy harangja.

Elhallgatott a leány, e hallgatott a férfi. Egy régi emlék, régi érzés... Az édes hitel, reményvel, boldogsággal teli gyermekkor. A bugó harangszó hangokat hozott füleikbe; kedves, nem felejthető hangokat: az édes anya éjfél-i imára hívó szavát...

Meg megszakadt a harang és újra, újra bugott; odahangzott hozzájuk a hófehér, tiszta, szent éjszakában... S majd csendesen, halkán elnémult.

Felnézett a leány és könnyes volt feketé szép szeme.

— Gyula!

— Tessék.

— Kérem, kísérjen el az éjfél-i misére?

Telve volt már a templom. A leány letérdelt egy imaszámolyra, a férfi hátamegett állott.

A férfi nem tudott imádkozni; de lelkét magával ragadta a római katolikus vallás szépsége, nagyszerűsége, v. n. z. s. a. igazsága. Azok az édes szép melódiák áttörtek szívére és ha a szem száraz is volt, azért ott, ott a templomban boldog volt, az egyedül álló szabadgondolkodó boldogtalan; ott, legalább ott a templomban érte, hogy ő is ünnepel, ő is tud érezni s neki is meghozta a Karácsony este ezt a boldogságot.

Már a leány, a kávéházi pénztáros, leány, mit sem látott, mit sem hallott. Ő térdre borulva sirt és imádkozott. Ki tudja, mit beszélt Istenével, ki tudja mit kért Istenétől? Ő a külsőségből nem vett észre semmit. A leányt teljesen magával ragadta az ima. Mindazt mondta el Istenének, ez a poros szirma lilium,

*Figyelmes,
finom női
kiszolgálás*

Hideg konyha

PAIZS BÉLA
A VILÁG KÖZEPÉHEZ
BETHLEN-UTCA
vendéglője és
kert-helyisége

Kőbányai sör. — Tisztan kezelt borok. — Csaladok részére külön lugasok.

*Minden este
cigány
zene.*

Kitűnő tekepálya.

intézményekhez nem engednek nyulni, de ennek dacára összehívták a kiegyezési bizottságot, amely tegnap harmadfél órán át tárgyalta az új kiegyezés tervét. Ezután az osztrák kormány elé kerül a kibontakozási terv s ez elhatározását írásban fogja közölni a magyar kormánynyal. Hireink itt következnek:

Wekerle audienciája.

Bécsből táviratozzák: Wekerle Sándor miniszterelnök ma reggel sétát tett a városban. Visszatérve a magyar palotába, Versey Géza államtitkárral és Skerlecz Iván báró miniszteri tanácsossal dolgozott. A miniszterelnök fél 11 órakor a magyar palotából Schönbrunnba hajtatott, ahol a király 11 órakor kihallgatáson fogadta.

Bécsi tudósítónk jelentése szerint a mai kihallgatáson azért sem következhetik döntés, mert az uralkodó előbb be akarja várni a két kormány tárgyalásainak befejezését. A magyar kormánynak éppen azért az az álláspontja, hogy a válság elposványosodásáról nem lehet beszélni s így oka sincs arra, hogy elhárítsa magától az ügyek vezetésének folytatását.

Wekerle Sándor miniszterelnök kihallgatása a királynál egy teljes órát tartott. Déli 12 órakor, amikor Wekerle miniszterelnök a király szobáját elhagyta, Schönbrunnból egyenesen a Ballplatzra hajtatott s a külügyminiszterrel ismét hosszabb tanácskozást folytatott. A mai legfelsőbb kihallgatáson a válság dolgában mint a »Bud. Tud.« illetékes helyről értesül, semmi nemű döntés nem történt. A kihallgatás csupán a magyar politikai helyzetre vonatkozó jelentéstételre szolgált.

amit nem mondhatott volna el a társadalomnak, a világnak, az embereknek, anélkül, hogy arcába ne kacagjanak kegyetlenül, gunyosan, fagyosan.

És ezt is látta a férfi... Talán tudta, talán érezte.

Hazamentek.

A leány lakásának küszöbén megállt a férfi. Hosszasan, szeretettel, melegséggel nézett a leány éjszotét szeméibe.

— Rózsika!

— Tessék.

— Ne menjen holnap reggel a kávéházba, kérem.

... Másnap Rózsika otthon maradt.

Másnap, a Karácsony nagy napján, ismét eljött hozzá a férfi. Ajkaihoz emelte a leány, a poros szirmu lilium, hófehér, pici kezeit és aztán ráhuzott egyik gömbölyű ujjacskára egy arany karikagyűrűt.

— Rózsikám, ezt küldte magának a Jézuska.

A szép menyasszony szemében ismét könnyek voltak és szeretettel mondta a nemes embernek:

— Láska édes, az éjféli harangszó összehozott egy jó szívet, egy rossz leányt és két magányos, üres lelket, de amelyek már tele vannak szeretettel, szerelemmel, boldogsággal.

Az államtitkárné befejezte olvasmányát. Az asszonyok összenéztek, könyös volt a szemük. Nem így képzeltek el, a mit tudtak. Csalódtak.

Keleten pedig kékleni kezdett a májusi hajnal első sugara: új napra, új életre.

Wekerle Sándor magyar miniszterelnököt a király ma délelőtt 11 órakor kihallgatáson fogadta. Hire jár, hogy Wekerle ma még nem utazik vissza Budapestre, hanem itt tartózkodását meghosszabbítja. Egy másik verzió szerint Wekerle ma elutazik ugyan, de a napokban visszatér Bécsbe. Végül lehetséges, hogy Wekerle nem ma, hanem csak holnap utazik el, de néhány nap múlva visszatér, hogy a kibontakozási terv ügyében tovább folytassa a tárgyalásokat.

Justh a kibontakozásról.

A mostani válságban vezető szerepet játszó politikus Justh Gyula a következőképpen nyilatkozott a N. P. J. tudósítója előtt:

A függetlenségi pártban az a meggyőződés kerekedett felül, hogy Wekerle Sándor ezuttal az igazsághoz híven fogja föltárni a király előtt, hogy a negyvennyolcas pártnak a többi pártokkal való együttműködése többé el nem képzelhető és hogy az új kibontakozás csakis a függetlenségi pártból indulhat ki.

Akik Wekerlével a minisztertanács után beszéltek, azt a meggyőződést merítették, hogy nincs olyan kibontakozási terv, melyhez az egész kabinet egységesen hozzájárulhatna. Bizonyossággal kijelenthetem tehát, hogy a mostani kabinet nevében előterjesztendő kibontakozási terv sincsen.

Csak az imént beszéltem Kossuth Ferencel, aki a leghatározottabban állította, hogy Wekerle nem állott elő új kibontakozási tervvel. De ha esetleg Wekerlének mégis lenne ilyen terve, úgy az az ő privát dolga és csak a saját költségére és veszélyére terjesztheti a király elé. Ahhoz támogatást sem a függetlenségi párt, sem annak vezére nem ad.

Négy dolgot kell különben ma leszögezni.

1. A függetlenségi párt semmi körülmények között nem járul hozzá a bankszabadság meghosszabbításához. Ugy a pénzügyi, mint a politikai és nemzetközi helyzet kiválóan kedvező az önálló bank föllállításához. Nekem is a meggyőződésem, hogy pártunk e kardinalis pontjától már csak néhány papírral választ el bennünket, melynek áttörése egyáltalában nem lesz nehéz, mihamarabb a király közelébe juthatunk, akit a hatvanhetesek még mindig körülzároznak.

2. A függetlenségi párt nem kapható se a fuzióra, se koalícióra. Nagyon keserű tapasztalataink vannak ezen a téren. Kihasználtak bennünket és félredobtak. De mi nem engedjük magunkat.

3. A kibontakozás nem olyan nehéz, amint némelyek képzelik. A függetlenségi párt hajlandó a paktum utolsó pontját, a választói reformot megvalósítani, — ha biztosítékot nyer arra, hogy ez, vagy a következő parlament a bankkérdést 1911 ig elintézi.

4. A három évre szóló kiegyezés gondolata örültség. Kossuth sohasem gondolt ilyesmire. Orsován állott valaki elő ezzel a gondolattal (azóta félrevonult ez a valaki), akkor mikor Rákóczi hamvait hozták haza. Ilyen hosszulejtésű üzletbe mi nem mehetünk bele. Ez annyit jelentene, mintha gazdasági önállóságunkról végképpen lemondanának és az ígért földjét még csak meg se pillantanánk. Hát mi ezt a földet még életünkben birtokunkba akarjuk venni.

Ez a nyilatkozat sok kétséget fog eloszlatni.

Megoáfolt kaosa.

Bécsből táviratozzák: A Fremdenblatt írja: Egy budapesti lap azt reméli, hogy báró Bienerth osztrák miniszterelnök egy meg nem nevezett személyiség előtt úgy nyilatkozott, hogy a magyaroknak szerencsésük van, mert a mostani válságban is a korona az ő pártjukon van. Ezzel szemben fel vagyunk hatalmazva annak kijelentésére, hogy Bienerth báró sohasem nyilatkozott ilyen, vagy hasonló módon, a jelen esetben tehát teljesen tarthatatlan koholmányról van szó.

Jelentést tettem Ő Felségének.

A válságban semmi féle fordulat nem történt. Wekerle kihallgatása után most éppen annyit lehet tudni, mint előtte lehetett. Wekerle Sándor a kihallgatás után az újságíróknak arra a kérdésére, hogy mi történt a kihallgatás után ezt felelte:

— Jelentést tettem Ő Felségének.

— Döntés történt-e?

Erre a kérdésre a miniszterelnök még rövidebben felelt:

— Nem történt!

A mi illós végrendelet-hamisítás.

— A tárgyalás harmadik napja. —

A tegnapi tárgyalás ugyancsak telve volt izgalmakkal. A főtanu vallomása után odalépett Filep Gizellához és bocsánatot kér vallomása miatt; az egyik tanu, Jetnárné, ki Battikék szolgálatában állott, a törvényszéki palota előtt pedig leköpte Battiknét és ennek nőrokonát.

A legfontosabb tanuvallomások már megtörténtek.

A tárgyalási terem tegnap is zsúfolásig megtelt. Nagyon sok urihölgy érdeklődik a tárgyalás iránt, a folyosón pedig oly nagy a csoportosulás, hogy az elnök kénytelen volt nagyszámu rendőrséget igénybe venni.

Makucz Arthur 1/10 órakor nyitja meg a tárgyalást és bejelenti, hogy a dr. Gergely védő által bejelentett két tanut a bíróság beidézte.

Elsőnek Spisák Biri szakácsnét hallgatja ki a bíróság. Csupán Fülöp Gizellát ismeri, mivel ellenséges viszonyban van, mert feljelentette őt, hogy megakarja tanuit mérgezni. Ezen ügy azonban meg lett szüntetve.

1903 óta volt Gelléri Szabó Jánosnál alkalmazásban és tudja, hogy Fülöp Gizella több ízben kért az öreg urtól nagyobb összeget. Nagyon szeretett mulat és a méltóságos urral sokszor gorombáskodott. Tanu hallotta, hogy ha az öreg ur valami bevásárlásra 20 forintot adott Battiknénak, ez keveselte az összeget és azt mondta, ezt adja a cselédeknek. Pedig havonta 1000 forintot kapott.

Spisák tanu határozottan kijelenti, hogy meg volt mérgezve, mert három hétig feküdt a Rókus-kórházban. Azonban az ügyészség nem látta a mérgezést bebizonyítottának és elrejtette a vádat. Fülöp Gizella ki akarta turni állásából és mondta is tanúnak, hogy elbánik

WIKUS

**CZUKRÁSZATA és
CSOKOLÁDE GYÁRI LERAKATA
NAGYVÁRAD.
FEKETE SAS PASSAGEABAN.**

TELEFON 763.

vele. Fülöp Gizella sokszor ráta az öreg urat és gorombán pénzt kért tőle.

Fülöp Gizella a tanu vallomására azt mondja, hogy Spisák Biri elmebeteg és csak képzelődés az egész mérgezési história.

Spisák tanu elmondja, hogy Fülöp Gizella neki sokszor pirulákat adott be, mikor influenzája volt. Később porokat is adott, de ezektől nagyon rosszul lett és kórházba került.

Dr Gergely védő kérdésére elmondja a tanu, hogy nem tudja, miért volt az elmebetegosztályon három hétig. A tanu vallomására nem esketi meg a bíróság.

Sepsi Istvánné, született Kucsera Mária tanu is csupán Battik Sándornét ismeri. Tudja, hogy Battikné nagyon rossz viszonyban volt Gelléri rokonaival és hallotta egy ízben, midőn Szabó Elekre azt mondta: »lelövöm mint egy kutyát«. Az öreg urat sokszor legazemberezte, sőt egyszer dühében meg is verte.

Fülöp Gizella tagadja, hogy ő az öreg urat bántalmazta és kijelenti, hogy tanu vallomása nem igaz.

Hallotta azt is tanu, mikor Gelléri Tóthfalussy háziorvosnak azt mondta, »szeretnék ettől a nőtől megszabadulni.«

Dr Gergely védő kérdésére elmondja a tanu, hogy Szabó Elekkel több ízben beszélt, de Szabó azt mondta neki, ha kihallgatják csak a tiszta igazat vallja. A megrázási jelenetnél csak mint tanu volt jelen.

Polónyi Dezső védő tiltakozik az ellen, hogy tanu más ürügy alatt idézték be és másra hallgatták ki, mert tanu 1906 ban volt szolgálatban.

Makucz elnök rendreutasítja Polónyit ezen kijelentésért és tanu vallomására megesketi.

Dr Gergely védő Augenstein Károly tanu kihallgatását nem kéri.

Elnök megjegyzi, hogy három napig keresték a tanu és most elállnak a kihallgatásától. Tanu elbocsátja.

Tíz óraker az elnök a tárgyalást egy órára felfüggesztette.

UJDONSÁGOK.

A Koszkol Jenő féle képkiallítás a megyeházán.

A megyeház nagytermében ma megnyílt képkiallítást minden művészet-barát őszinte örömmel üdvözölheti. Ezeket a képeket nekünk közönségnek festette a művész, s nincs szükség Oedipus furfangos észére és talányfejtő képességére, hogy megtudjuk mit ábrázol a kép, de azért, vagy talán épen azért csupa hangulat, csupa báj és poézis az egész.

A képek nagyrésze akvarell, vízfestés, de van néhány olajkép és néhány bársony puhaságu pasztell is. Az akvarellek nagy része a művész olaszországi és tunisi utjainak impressziói; magyar táj kevés van, de igenis van néhány magyar csendélet. A velencei képek közül egy nagyobb olajfestmény köti le figyelmünket: Velence látképe a Siva degli Schiavoni és a Canala grande déli bejárata tájékán. Dacára az olajtechnikának a tenger csupa könnyedség, átlátszóság. Jobbra balra két pompás tengeri táj gyönyörű fény és szín nuance-okkal. Sok kis velencei sikátor-kép van gazdag változatos, sokszor igen finom árnyalatokkal és intim hangulattal. A délolaszországi képek közül gyö-

nyörű a girgenti-i görög templom holdvilágos képe, a magyarországiak között s egyáltalán az egész gyűjteményben a legeslegszebb képek közé tartozik Solyomkő várának két látképe a gondos festés mellett is pompás napsütéssel és remek légtárlattal. Főleg a Solyomkő-felé vezető bokros ut tett reánk mély hatást: c'est un vrai bijou. Ezek a képek fényes cáfolatai annak az elterjedt — hogynem mondjam — festői babonának, hogy a fény s levegő ábrázolása az alak, a rajz, a vonalak feláldozása nélkül nem lehetséges. Nagy finomsággal, gondos részletezéssel vannak festve a csendélet képek, a tunisi képek egyrésze, azonban inkább csak futólagos, de jellemző, érdekes színvázlat.

Mit mondjunk még? A kiállítás már csak azért is különös figyelmet érdemel, mert a képek nagyrésze akvarell, tehát a gyűjtemény kevésbé elterjedt technikával festett képek kiállítása. Ámde ez a legkisebb ok a megtekintésre: a főokok azok a művészi kvalitások képezik, melyekben a gyűjtemény oly gazdag s azért a többi között az iskolák vezetőségei figyelmébe is ajánljuk a kis, de annál értékebb tárlatot. Nekünk nem csekély lelki gyönyörűséget szerzett, de reméljük, mások se fognak üres lélekkel távozni onnan.

N. Gy.

*** Nyári hivatalos órák a város-házán.** Nagyvárad város tanácsa tegnap tartott ülésében megállapította a városi hivatalok nyári hivatalos óra beosztását. Május hó 1-től augusztus hó végéig reggel fél 8 órától déli fél 1 óráig lesznek a hivatalos órák. Naponként felváltva egy tisztviselő és egy kezelő tart délután inspekción. Ez a hivatalos óra változás a rendőrséget nem érinti.

*** Iskolák építése.** A városi mérnöki hivatal elkészítette és beterjesztette a községi polgári leányiskola helyiségeinek átalakítására és az olasz elemi leányiskola építésére vonatkozó terveket és költségvetést. A terv szerint a régi városháza épületét alakítanák át a polgári leányiskola céljaira, a régi magtár hátsó telkén 6 osztályú leányiskolát, ezenkívül egy közös tornatermet építenének. Az összes munkálatok költségeit 111,273 korona 80 fillérre vette fel a főmérnök.

*** Tűz a közkórházban.** Tegnap d. u. 2 óraker nagy trombitálással vonult ki a tűzoltóság 3 szerkocsival a közkórházba, honnan pincetűzet jeleztek. Nagyobb volt a riadalom, mint az egész tűz. Érhető azonban, hogy az egész kórházban általános volt a rémület, ugy annyira, hogy a kórház összes orvosai dr Fráter Imrével az élükön, Gerő Armin főkapitány és még többen a betegek között nagysokára tudták csak a teljes nyugalmat helyr állítani. A tűz maga a mosókonyha alatt levő pincében keletkezett. Ez épület teljesen külön áll. Oka vigyázatlanság volt, mert eme pincében van a kenyérsütő kemence elhelyezve, amelynek fűtésére az elhasznált ágyszalmát szokták felhasználni. Most is épen ilyen elhasznált ágyszalmát hordták le a kórházi szolgák és a

lábadozó betegek. Valamelyik a cigarettavéget ellökhette és innen származott a tűz. Körülbelől egy fél óra alatt teljesen lokalizálták a tüzet. A nagy kíváncsi néptömeget alig tudta a rendőrség visszatartani, hogy be ne hatoljon a kórház udvarára. Mult héten lapunk valamelyik számában már közöltük, hogy a tűzoltóság új felszerelvényekkel gazdagabb. E tűznél az egyiket ki is próbálták, még pedig a füstálarcot. A tűzoltást Maszlay szakasparancsnok vezette. A füstálarcot Madarassy őrvezető vette fel s ő hatolt le a pincébe, ahonnan vastag oszlopban tódult a nehéz szalmafüst. A műszer tényleg sikerült találmány, mert a körülbelől egy fél óráig állandóan benn dolgozó tűzoltó minden nehézség és talán kellemetlen érzés nélkül tudta teljesíteni az oltást.

*** A Pece szabályozása.** A Pece-patak külső szabályozása már csak elkészül, de a belső, városi szakasz rendezésének kérdése még mindig késik. Nagyvárad város közegészségügyére pedig ez a fontosabb. A városi mérnöki hivatal most előterjesztést tett, hogy miként volna ez a sürgős munkálat még ez év folyamán keresztülvihető. A főmérnök a földmívelésügyi miniszteriumban akként értesült, hogy a munkálatokra vonatkozó közgyűlési határozatot jóváhagyják s a kulturmérnöki hivattal szemben is megoldattak a technikai nézeteltérések, tehát kéri, hogy a város keresse meg Biharmegye alispánját, miszerint az építésre az ideiglenes engedélyt adja meg. Így júniusban a munkálatokra kiirhatnák a pályázatot s július hónapban megkezdhetnék a munkát. Ez évben így elkészülhetne a Pece szabályozása.

*** Az utcák tisztátalansága.** Nagyvárad város közisztaságával a közönség eléggé foglalkozik s ha a város ügyeinek intézői hallanák azt a sok panaszt és megrovást, ami a közönség körében elhangzik s méltán hangzik el, talán komolyabban foglalkoznának ezzel a fontos kérdéssel. Nagyvárad utcáira nagyon ráférne, hogy hetenként legalább egyszer óriási zápor öntözze végig, mert nincsen benne semmi nagyítás, ha azt mondjuk és velünk együtt mondják ezen és ezen, hogy Nagyvárad utcai csak akkor tiszták némileg rövid időre, ha egy-egy zápor végig mossa. Mert amit a város tesz a közisztaság érdekében, az édeskevés, a Rákóczi-uttól eltekintve. A közisztaság ellátásának e kötelezettsége a főkapitány hatáskörébe tartozik. Gerő Armin főkapitány már régebben előterjesztést tett a városi tanácshoz, hogy az utcák tisztántartását nem tudja kellőképp keresztülvinni, mert ehhez hiányoznak a fizikai eszközök és a seprősze-mélyzet kevés. Kérte, hogy őt mentse fel ezen kötelezettség alul. A városi tanács azonban t vábba is a főkapitányra ruházta a közisztaság ellátása feletti rendelkezést s egyúttal felhatalmazta, hogy az utcai szemét elhordására és a locsolásra kellő számú városi igát vegyen igénybe. Hogy ennek a tanácsi intézkedésnek minő eredménye lett, ezt most egy beadványban feltárja a főkapitány. A szemétfel-seperést az utcákon, de annak elhordására alig tud 5—6 városi igát kapni s a locsolókocsikat némely napon egyáltalán nem veheti igénybe, mert a városgazda szerint nincs elég ló. Így azután az összesepret szemétgarmadákat a szél ismét szerte hordja, amiért a polgárok

Tennisz

szines női

szines gyermek

valódi amerikai

Chassala szandál

cipők

legjobb minőségben

REICHARD

áruházában kaphatók.

méltán emlegetik az ázsiai állapotokat. Igák híján a főkapitány nem képes az utcákat tisztántartani, mert a városi igákkal ma is kizárólag a városgazda rendelkezik. Kéri és javasolja a főkapitány, hogy az utcák tisztántartásának kötelezettsége alól mentse fel s ezen ügyet osszák be Komlóssy József gazdasági tanácsnok ressortjába. Végül sajtóságosnak tartja a főkapitány, hogy apróbb ügyeket rendkívüli tanácsülésben intézzenek el, míg a köztisztaság ügyében a főmérnök által másfél évvel ezelőtt beadott javaslatot és egy magánvállalkozó ajánlatát nem méltatja figyelmére a városi tanács. Dehát Nagyvárad városa elég gazdag ahhoz, hogy a tisztikar kényelmére egy sereg parádés lovat tartson kihasználatlanul.

* **A piaci szabályrendelet.** Az élelmezési viszonyok figyelemmel kísérése és a drágaság kérdésének figyelemmel kísérése ügyében kiküldött bizottság legutóbbi ülésén tudvalevőleg szóba került a főkapitány által már évekként ezelőtt készített piaci szabályrendelet ügye is. A szabályrendeletet Nagyvárad város törvényhatósága már elfogadta s négy évvel ezelőtt felterjesztette jóváhagyás céljából a belügyminiszterhez. Azóta miniszterek mentek, miniszterek jöttek, de a piaci szabályrendelet nyugodtan pihen a miniszterium valamelyik asztalfiókjában s várja a feltámadását. Erre vállalkozik most a városi tanács, mikor felír a miniszterhez, hogy megsürgesse a négy év előtt felküldött piaci szabályrendelet jóváhagyását.

* **Ujtás a térzenéknél.** A József-ezred parancsnoka megkereste Nagyvárad városát, hogy az olaszországi városok példájára a térzenékhez podiumot készíttessen a város, amelyen a zenekar helyet foglaljon. A városi tanács megkeresi a parancsnokságot, hogy tudassa, milyen méretű podiumra lenne szükség, mert ha annak szállítását, kezelését a katonaság elvállalja, a város hajlandó elkészíteni.

* **A vasut állomás előtti tér tisztántartása.** Sok huzavona után a magyar államvasutak igazgatósága a nagyvárad vasutállomás előtti teret kiaszfaltoltatta, azonban annak tisztántartásáról senki sem gondoskodik. Pedig ezen a területen kettős bérkocsi állomás is van s a forgalom állandóan élénk. *Köszeghy* József városi főmérnök előterjesztést intézett a városi tanácshoz, amelyben rámutat az új aszfalton levő közegészség ellenes állapotokra, amelyen az által lehetne segíteni, ha a teret naponta többször locsolnák és leseprenék. Kéri, hogy ezen közegészségi intézkedésre a máj, helyi osztálymérnökségét sürgősen hívja fel a városi tanács.

* **Utadó összeírása közszemlén.** Nagyvárad városban egyenes adót nem fizető utadó köteleseknek 1909. évre összeírása és természetben leszolgáló igazs és kézi napszámok kivétele összeállítván, azok a 219—13037. 1900. kgy. sz. szabályrendelet 5. § ához képest folyó évi május 28-tól június 4-ik napjáig a városi adóhivatalnál és pedig az I-ső kerületre nézve a 21. sz., a II-ik kerületre nézve a 15. sz., a III-ik kerületre nézve a 26. sz. szobában 15 napi közszemlére kitétetnek, oly figyelmeztetés mellett, hogy azokat az érdekeltek a hivatalos órák alatt megtekinthetik és hogy a összeírás ellen netalán felbuzzás a kitűzött határidőn belül a polgármesterhez

ennek határozata ellen pedig a városi közigazgatási bizottsághoz, mely az ügyben végérvényesen dönt, nyújtandó be. A kik pedig a szabályrendelet 8 ik §-ához képest a három kézi napszámot készpénzben (3 koronával) megváltani kívánják ebbeli szándékukat az illetők folyó évi július 1-ig a városi adóhivatalnál bejelenthetik s az esedékes váltásdíjat a városi adópénztárnál egyidejűleg befizetik. Városi adóhivatal. Nagyvárad, 1909. évi május 25-én. Lukács Ödön, adóügyi tanácsos.

* **Esküvő.** Juhász György belényesi malomtulajdonos tegnap vezette oltárhoz Nagyváradon Szarvas Juliskát. Az esküvő után az új pár Belényesbe utazott.

* **Haverda újabb vallomása.** A nyomozás a tegnapi nappal sem haladt előbbre. Sem a szabadkai, sem a budapesti rendőrség máig kinyomozni nem tudta azokat, akiket Klein állítólag alibi tanukul akart megszerezni. Jánossy vallomásának sok részletéről derült ki az, hogy ez a tényeket nem fűdi. Costan vizsgálóbíró Jánossyt újból csak akkor hallgatja ki, ha a rendőrség nyomozásai pozitív támpontot nyújthatnak. A vizsgálóbíró tegnap újból kihallgatta Haverda Mariskát, de most sem mondott mást, mint amit eddig vallott. Átkozta Vojthát és Jánossyt, akik őt a romlásba hajszolták. Lehetségesnek tartja, hogy Jánossy a gyilkos, de kizártnak, hogy Vojtha bűnrészes. Ismételten hangoztatta ártatlanságát és kérte szabadlábra helyezését. Mig Haverdával és Jánossyval senki sem törődik, addig Vojtháról édesanyja és nővére naponként tudakozódnak. Vojtha édesanyja, egy törődött öreg és nagyon szegény asszony, aki rokonsága támogatására van utalva, kizártnak tartja fia bűnösségét. Elzálogosította még az ágyneműjét is, hogy fiának ne kelljen rabkoszton sinylődnie.

* **Ludwigh Gyula kitüntetése.** Ő felsége *Ludwigh* Gyula belső titkos tanácsost, az államvasutak igazgatóságának elnökét sok évi kiváló szolgálata érdeméül a Ferencz József-rend nagykeresztjével tüntette ki.

* **Csendőr szerelme a szegedi konyhán.** Tegnap reggel jó fogást csinált a nagyvárad rendőrség a Rimanóczy-utcában levő szegedi konyhában. A tegnapi rendőri közlönyben a pestvidéki törvényszék Tóth András 36 éves volt csendőr ellen körözési rendeletet adott ki. Tóth előzőleg a csendőrségnél szolgált, ahol beleszeretett Galamba Zsófia szakácsnéba, akit feleségül is akart venni. Ez a jó szándék azonban csak szándék maradt, jóllehet amiatt a csendőrségtől is kilépett. Galamba Zsófia, hogy minél szorosabbá tegye a csendőr szerelmét 330 koronával sulyosította is a szerelme horgonyát, melyet Tóth András szívébe vetett. Tóth András a 330 koronát elkölve minden Isten hozzád nélkül megszökött Budapestről, új szakácsnét, új szerelmet keresni. Nagyvárad alkalmas talaj volt Tóthnak, rövid keresés után Mészáros Mária Jánosné szegedi konyhájában az Ádás-utcában, megtalálta a szerelmet is, meg a szakácsnét is a tulajdonos nő személyében. Mintegy három hónapi ebédelgetés és udvarlás után Tóth Andrást annyira meghatotta a szegedi konyha, hogy szerelmet

vallott Mészáros Mária Jánosnének. Mészáros Mária Jánosné 55—60 éves ugyan, de jó konyhája van és szívesen ment bele a másodvirágzásba. Éltek, ebédelgettek tegnapig minden különösebb epizód nélkül. Tegnap azonban egyszerre váratlanul megjelent a konyhában Kelemen András rendőr-ellenőr és hivatalos hangon bejelentette, hogy finis est comedia. Tóth András tudta, hogy mindentéle szerelemnek vége szokott lenni, azért a legnagyobb hidegvérrel követte Kelemeret, aki Eleméry Ferenc tb. rendőrfőkapitányhoz vitte kihallgatásra. A kihallgatás után Tóthot Budapestre kísérték, ahol a bíróság viszont fogja láttatni vele hűtlenül elhagyott Galamba Zsófiáját.

* **A kamara értesítése.** Van szerencsénk az érdekelt tudomására adni, hogy a nagyvárad kir. ügyészség, a nagyvárad fogház-épületben teljesítendő épületfentartási munkálatok biztosítására pályázatot hirdet. Pályázati határidő 1909. június hó 17. A pályázati ajánlatokhoz csatolandó a költségvetés egységárral ellátandó példánya. A teljesítendő munkálatok költségvetése, valamint az általános és részletes feltételek a nagyvárad kir. ügyészségnél (Széchenyi-tér, II. emelet, 4. sz.) a hivatalos órák alatt megtekinthetők. Nagyvárad, 1909. május hó 26. A nagyvárad kereskedelmi és iparkamara. *Huzella* Gyula, kir. keresk. tan. és elnök, dr. *Sarkadi* Lajos, titkár.

* **Hol vannak Kardosok?** A rendőrség Nagyváradban és Halmiban kerestette tegnap a Kardosokat, mert állítólag ideutaztak egy 9-én tartott esküvőre, azonban innen Stefkovits rendőrkapitány azt a távirati értesítést kapta, hogy itt nem voltak.

* **Szerencsétlenség egy homokbányában.** Szarándi tudósítónk értesít, hogy ott tegnap a falu mellett levő homokbányában nagy szerencsétlenség történt, melynek két áldozata van. *Bucz* Lőrincz, *Bucz* Flóra és *Lázár* Simon állandó munkásai voltak a homokbányának. Tegnap is ott dolgoztak s nem ügyelve arra, hogy a part már nagyon alá van ásva, tovább fejtették a homokat. Egyszer csak óriási zuhanással ledőlt az aláásott homokréteg s maga alá temette *Bucz* Flórát és *Lázár* Lőrinczet. A harmadik munkás, ki távolabb állt, szerencsésen megmenekült. Rögtön a faluba futott segítségért, de mire ez megérkezett, a két munkás halva volt. Az előjáróság vizsgálatot rendelt, melynek eredményeként megállapították, hogy a szerencsétlenség gondatlanságból történt s így azért senkisémet vonható felelősségre.

* **Elsült fegyver.** Pál Juliánna 22 éves örvéni cigány asszony Moldován Ferenc nevű vadháztársával e hó 22-én Örvénden Sorbán Ferencnél falat tapasztott. Munka közben Moldován egy zugban egy puskára akadt. Addig forgatta a fegyvert, míg az elsült és a lövedék Pál Juliánna jobb combjára furódott. — Pál Juliánna, akit beszállítottak a biharmegyei kórházba, ma reggel kiszendetett. Az ügyészség elrendelte felboncolását és egyidejűleg ugy Moldován Ferenc, mint Sorbán Ferenc ellen gondatlanság címén folyamatba tette az eljárást.

* **Pályázat rendőri állásra.** A rendőrségnél 3 II od oszt. rendőri állás megüresedett. Felhívjuk azokat, akik ezen állásokat el-

: MEGNYILT :
UJHELYI RÓZA
Rákóczi-uti kalap különlegességtű üzlete.

hol naponta érkeznek a legutolsó divatú valódi párisi és bécsi modellek, melyek vásárlási kényszer nélkül állnak a vevő közönség rendelkezésére, ugyszintén, ::
harisnya, ernyő és keztyű különlegességek.

nyerni óhajtják, hogy pályázati kérvényeiket mielőbb nyújtsák be a rendőrfőkapitánynál. — Pályázati feltételek 20-nál magasabb és 30-nál nem magasabb életkor, magyar állampolgárság, a magyar nyelv szóban és írásban való bírása, egészséges, erős testalkat, katonaviseltség és pedig lehetőleg tartalékos altiszti rang.

* **A június havi térzenék:** 3-án és 17-én a Bémer-téren, 9-én a Széchenyi-téren és 24-én a Szt. László téren. A banda mindenkor fél 7-től fél 8-ig játszik este.

* **Elveszett tárcsa.** Mautner József bánya igazgató panaszt emelt, hogy tegnapelőtt délelőtt, mikor a Budapest felé induló vonattal Váradról elutazott Püspökladányba vette észre, hogy pénztárcája (egy női arany karika gyűrű, 3 korona váltópénz, egy imitált briliánskő, egy imitált smaragd, 3 kassza kulcs s néhány külföldi pénzdarab tartalommal) eltűnt. Feltevése az, hogy vagy a Várad állomáson hagyta a tárcát, vagy a vasúti kocsiban. A rendőrség feltevése az, hogy valamelyik vasúti zsebtolvaj vette el tőle. Nyomozás folyamatban.

* **Találtak:** 30 korona pénzt. Igazolt tulajdonosa átveheti a rendőrfőkapitánynál.

* **Eltűnt kerékpár.** Adám Gábor bádógos mester Szabadság-u. 8. sz. a. levő lakása udvaráról a konyha elé támasztott kerékpárját ellopta a házbeliek szemelátára egy sötét kék ruhát viselő, magas fehér gallérú ismeretlen férfi. A házbeliek azt hitték, hogy a kerékpár az övé, oly nyugodtan karikázott el rajta. A kerékpár »Merkur« gyártmány, színe fekete, hátsó részén Adám Gábor neve és keze szabadon futó. Értéke 150 korona. A rendőrség nyomozza.

x **Tündérváros Nagyváradon.** Mert csakugyan tündérvárosnak lehet nevezni *Paizs Béla* vendéglős kertjét, — a melyet a »Világközepéhez« cimez és a Bethlen utcában van. Vannak ott gyönyörű szőlőlugasok — családok és magán társaságok részére — téli és nyári kuglizó, rossz idő esetén fényes fedett helyiség.

x **G. B. Borsalinó kalapok 8 koronáért minden színben kaphatók**

Róth M. utódánál.

x **Hegyi üdülőhely Nagyváradon.** A nagyvárad közönség bár nem szűkölködik a nyári helyiségekben, mégis örömmel üdvözlí az ismert »Karger« féle vendéglős kerthelyiségeinek megnyitását. Új a bérlet is és ezáltal szakember *Lobermayer Ferenc* áll az üzlet élén. Aki ismeri ezt a maga nemében páratlanul gyönyörű kerthelyiséget a hegy tövében, hol a legforróbb nyárban is hűs a levegő annak felesleges dicőzni, aki pedig nem látta látogassa meg egyszer és állandó vendége lesz a vendéglőnek.

x **Csak szombatig tart!** a pünkösdi vásár *Cziller Imre* nagy áruházában. Óriási pénzt takaríthat meg mindenki, ha szükségletét most fedezi. *Napernyők* különösen olcsón árú sítatnak. A cég mai hirdetését az olvasó szíves figyelmébe ajánljuk.

EGYESÜLETEK.

(**A kath. kör választmányi ülése.** Tegnap tartotta a kath. kör rendes havi választmányi ülését. Jelen voltak *Dús László* világi alelnök, *Fetsch Antal* tsz. püspök, dr. *Hoványi Gyula*, *Grocz Béla*, *Imrik Zoltán*, *Szilágyi Dózsa*, *Géczy Lajos*, *Kelemen Kálmán*, *Tóth Márton*, *Karger Sándor*, *Balázsovics Jenő*, *Krüger Aladár*, *Imrik Gusztáv*. A választmány a rendes folyó ügyeket végezte el.

== Nagy == pünkösdi OCCASIO.

Bezárólag május 29-ig az összes
Nyári divatcikkeket
rendkívüli olcsó árak

mellett bocsájtom a n. é. vevőközönség rendelkezésére.

Hölgyeknek:

ruhavásznak, kretonok, angol zefirek, selymek, kalapok, napernyők, keztyük, harisnyák, pipere-cikkek, csipkék, szalagok és díszek, kész fehérneműk.

Uraknak:

kalapok, nyakkendők, zefiringek, harisnyák, keztyük és sétabotok, nap- és esernyők, sollingeni acél börtárcák *Friss-féle* szabadalmazott alsónadrág.

Gyermekeknek:

kalapok, trikók, soknik, keztyük, napernyők, figyelemre méltók a cipő-különlegességek.

Versenyen kívüli
olcsó árak.

Cziller Imre

nagyáruháza

Nagyvárad, Rákóczi-u.

SZINHÁZ.

Heti műsor.

Csütörtök: Tatárjárás. (Hegedüs Gyula fellépte.)

Péntek: Zsába. (Hegedüs Gyula fellépte.)
Szombat: Kivándorló. (Hegedüs Gyula fellépte.)

Vasárnap: Cornevillei harangok. (Hegedüs Gyula fellépte.)

Az Ördög.

Hegedüs Gyula ma szerepeitnek egyik legjobbát, *Molnár Ferenc* immorális, de szelimes darabjának, az *Ördögnek* címszerepét játszotta. — Alakítása nem ismeretlen a közönség előtt, mely sokkal több érdeklődést tanúsított iránta ma, mint tegnap, amennyiben zsufozásig megtöltötte a színházat s a kiváló művészt igen sokszor tapsolta. A vendégművész mellett *E. Kovács Mariska* és *Hevesi Gusztó* a régi jók voltak, jó volt *Hevesi Mariska* is, de *János* szerepét annál gyengébben játszotta *Deési*. Különösen kirívó volt gyöngesége az első felvonásban, hol *E. Kovács Mariskával* és *Hegedüsszel* szemben csaknem félszeregnek volt mondható. — 8.

Hegedüs Gyula vendégjátéka.

A Szigligeti-színház idei szezonja ritka szenzációs művészi estélylyel ér véget. A legszellemesebb és legintelligensebb magyar színművész *Hegedüs Gyula* vendégszereplése példátlan érdeklődést keltett föl az utószezon közönsége körében és estéről estére zsufozásig megtelik a színház. Egészen természetes a nagyvárad publikumnak az a kivételes lelkesedése *Hegedüs Gyula* vendégjátékai iránt, mert hiszen talán éppen a mi közönségünk az, amely legjobban átérti és méltányolja a vendégszereplő színész finom, tudatosan stilizált magas fokú művészetét. Az *Ördög* címszerepének felejthetetlen sikerű alakítása után ma a *Tatárjárás* *Lőrentey* szerepében lép föl *Hegedüs Gyula*. A nagyvárad közönségnek még nem volt alkalmja ilyen operett-szerepben látni a vendégművészt és így érthető, ha a mai előadás iránt az érdeklődés a legmagasabb fokra hágott. Pénteken egyik pompás, szikrázó szellemességű francia bohózatban a *Zsábabán*, szombaton a *Kivándorló* drámai szerepében lép föl a vendégművész, aki bucsufelléptéül *Planquette* diadalmas operettjének a *Kornevillei harangok* címszerepét választotta.

Ünnepi előadások. A pünkösdi ünnepek alkalmával bucsuzik a színház a közönségtől. Mindkét ünnepnapon kiválóan érdekes előadásokat rendez az igazgatóság, úgy, hogy a legkellemebb emlékeket őrizheti meg a nagy közönség az idei szezonról. Vasárnap délután a *Csepürágók* ez a nagyszerű operett megy, este *Hegedüs Gyula* bucsuzik a *Kornevillei harangok* főszerepében. Hétfő délután a *Gül babát* eleveníti föl az igazgatóság, míg este az idei szezon legnagyobb sikerű darabja, a *Tatárjárás* kerül színre. Ez lesz a szezon utolsó előadása. A *Tatárjárást* ez alkalommal olyan szereposztásban játsszák, mint ahogy az *Aradon*, június 2-án a disz előadás alkalmával színre kerül.

TÁVIRATOK.

A váci választás.

Vác, május 26. A Bottlik János halálával megüresedett váci kerület betöltésére ma tartották meg a választást. Két jelölt lépett harcba a mandátumért és pedig mindketten függetlenségi programmal. Délután a szavazatok állása a következő volt:

Preszly Ede 757
Mittényi Aurél 732

A választás mindkét részen igen izgalmas jelenetekben bővelkedik.

Hat hónapi fogság Tolsztoj művei miatt.

Pétervár, május 26. Az itteni törvényszék Tolsztoj gróf iratainak kiadóját hat hónapi várfogságra ítélte. Tolsztoj felszólította a vizsgálóbíró, hogy reá is terjessze ki az eljárást, de a bíróság ugyáztzik nem merle Tolsztojt a vádlottak padjára ültetni.

A sziriai forradalom.

Berlin, május 26. A Tageblattnak jelentik: Sziriában a helyzet nagyon aggasztó s a forradalmi mozgalom egyre jobban terjed. A Damaszkuszba kiküldött csapatok nem ismerik el az új szultánt. Egész Sziriában felkeléstől félnek.

Igazságszolgáltatás.

§ Elítélt igazgató. Ollár Mihály bezneyi lakost igazgatás miatt 14 napi államfogházra ítélte a nagyvárad kir. törvényszék büntető tanácsa. Ollár Mihály egy alkalommal, mikor az iskola adó beszédéséért mentek hozzá, annyira kifakadt, hogy az utcán fenhanganon kiabálta:

— Ne fizessetek adót, mert az csak az urak cipőire kell!

A tárgyaláson kihallgatták Klintók János bezneyi görög kath. plébánost is, aki szintén a vádlott bűnösségét igazolta. Az ítélet jogerős.

KÖZGAZDASÁG.

A gabonatözsde határidői.

— Délután 4 órakor. —

Budapest, május 26.		
Buza ápr.	50 kilogrammonként	14.35
Buza májusra	—	13.97
Buza okt.	—	11.80
Rozs májusra	—	—
Rozs ápr.	—	—
Tengeri máj. 1909	—	7.48
Tengeri jul.	—	7.75

Ertéktözsde.

— Délután 4 órakor. —

Budapest, május 26.		
Osztrák hitelrészvény	—	634.—
Magyar hitelrészvény	—	736.75
Leszámítoló bank	—	4.2.—
Rimamurányi	—	572.—
Osztrák m. államvasuti részv.	—	697.50
Közuti vasut	—	552.—
Városi villamos vasut	—	269.—

Apró hirdetések

Minden szó 4 fillér. Vastagabb betűből 8 fillér.
A legkisebb hirdetés 40 fillér.
Apró hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban: Szilágyi — Dezső-utca 5. sz. alatt. Telefon szám 263. —

Bártfai cukrasz.

Fő-u. Gerlicsi-ház. május 1-től kitűnő fagyaltot és jeges kávét készít naponta változatosan. Ugyan ott tisztán és tea vajból készült tészták és torták kaphatók darabonként 8 fillér Minden e szakba vágó megrendelést a legutányosabban fogadok el.

Szives

figyelmébe ajánljuk vegyi tisztító és ruhafestő intézetünket öltönyök, női ruhák, selyem blousok, batizst ruhák, függönyök stb. tökéletes és gyors tisztítására vagy festésére. Gyász esetben ruhák soronkívül festetnek feketére. A tisztított ruhák kívánatra kijavítottatnak. Varga és Nagy műfestészeti és vegyészeti mosóintézete Nagyvárad, Szent János-utca 48. Üzlet: Fekete Sas épület. Passage 26-b. Gyűjtő telepek: Te-

leki-u. 24. sz. a. Hönig Albert. Színház-u. 4. sz. a. Székely Imre.

Orgona harmonium

amerikai rendszerint tizenhat regiszterrel jutányosan eladó, Velencei-part 5.

Eladó

egy jó karban levő gondonka 50 koronáért, ugyanott egy régi mester gondonka 200 koronáért. Cím a kiadóban,

Lakás

keresőknek ajánljuk próbálkozzanak meg a Tiszántul apróhirdetéseivel.

Két tanuló

elvéttetik a Szent László-nyomdában.

MOSKOVITS

anatomiai cipők a legjobbak.

MEGLEPŐ SZINTE CSODÁLATOS GYÓGYEREDMÉNYEKA

APTAMÁSI

LITHIUM-GYÓGYVIZ-

*zel gyomor:oesé-hólyagés
bélbántalmaknál oala-
mint asthma, bronchiale,
köszvény és húgysavas
diathesis eseteiben.*

Kapható **Wurst József** túszer, csemege- és ásványvíz kereskedésében N Várad, Rákóczi-ut 7. sz.

! Hegyi üdülőhely Nagyváradon !

Páratlan a maga nemében!

Lobermayer Ferencz

(Karger-féle)

nyári étterme és kerthelyisége

— Vizezők-utca 36. szám alatt. —

A város legjobb tekepályája.

Ez évben először; meleg konyha.

Csak a Karger-féle saját termésű borok.

Pontos kiszolgálás. Cigányzene.

!! A város legárnyasabb kertje !!

Alapított 1889-ben.

Alapított 1889-ben.

Berkes Bertalan

Nagyvárad, Zöldfa-utca 21. sz. a.
TELEFON 180. — TELEFON 180

A tisztaság kedvelők szives figyelmébe ajánlom »Emke« parquette és padlófénymázam, kerti butor festékeim mindenféle színben brundinom, butor, réz és ezüst tisztító szereim és cipőcrémem. Vevőimet 20 év óta elismert pontos kiszolgálásban és olcsó árban részesítem.

!! **Kérem címemre ügyelni.** !!

UJ! UJ! UJ!

SPRINGER és JANOWSKY

mindennemű diszitó és butorra való
:: paszományok készítői ::

Fővárosi izlés! Olcsó árak!

Moderne munka!

!! **Költségvetések díjtalanul!** !!

Nagyvárad, Teleky-utca 11. sz.

Üzletáthelyezés.

Tisztelettel értesítem a nagyérdemű közönséget és főújszteleendő papságot, hogy f. évi június hó 1-től üzletemet a megnagyobbodott forgalom folytán Szent János-utca 32. sz. alá saját házámba helyezem át, ahol a **legjutányosabb** árban készítek a legújabb bel- és külföldi szövetekből papi- és polgári ruhákat és azonkívül állandóan raktáron fogok tartani a **legolcsóbb** árban kész férfi és női ruhákat, gallérokat és papi köpenyegeket stb.

Számos látogatást és megrendelést kér

Vajnovszky Károly

papi- és polgári szabó.

2270—909 eln. sz.

Pályázati hirdetmény.

Nagyvárad város törvényhatósági bizottságának 350—4730—909 kgy. sz. végháározata alapján, az üresedésbe jött II. oszt. irodaisztis az ennek betöltése folytán esetleg üresedésbe jövő irnoki állás betöltése céljából ezennel pályázatot hirdetek.

A II. oszt. irodaisztis állás évi 1700 kor. fizetés és 600 kor. lakbér, az irnoki állás évi 1400 kor. fizetés és 500 kor. lakbér illetmény-nyel van javadalmazva és nyugdíj igénynyel egybekötve.

Az említett állások a f. évi június hó 11-ik napján megartandó rendes havi közgyűlésen fognak választás útján betöltetni.

A kellőn felszerelt pályázati kérvények főispán urhoz, mint a kijelölt választmány elnökéhez címezve, a város polgármesteri hivatalhoz f. évi június hó 5-ik napjának d. u. 5 óráig nyújtandók be. Később érkező pályázati kérvények figyelmébe nem vevetnek.

Nagyvárad, 1909 május 22-én.

Rimler Károly,
polgármester.

A Püspökfürdő

május hó 1-én

a nagyközönség számára megnyilt.

A fürdő híres gyógyvize a legkülönbözőbb betegségben bámulatos gyógyulást idéz elő. Vonatközlekedés naponta hatszor a nagyvárad állomásról. A vendéglőben kitünő konyha és pince. A szállodában teljes kényelem. Mérsékelt árak. — A fürdőben **ujjonnan berendezett, nagyszabásu uszoda.** A Fürdővonatok máától kezdve közlekednek. A fürdőtelepen Parcsi Testvérek első csabai zenekara játszik.

Minél számosabb látogatást kér

Kernáts János fürdőbérlet.

HIRDETMÉNY.

Amígó Mór volt zöldfa-utcai zálogházát átvettük s azt a Kapucinus-utcai Justh házban helyeztük át.

Minthogy *f. évi junius hóban* a ki nem váltott zálogtárgyakra árverést tüztünk, felhívjuk mindazokat, kiknek rendezetlen lejáratuk vannak, hogy zálogtárgyaik kiváltásáról idejekorán gondoskodjanak, különben azokat árverésre bocsátjuk.

Leszámitoló és Jelzálogbank r. t.

Halló! Kérem a 882. számot! t. i.

Frenkel Ignác

asztalos

Kert-utca 16. szám alatti butorraktárát, hol minden szoba- és konyha-butor raktáron van, Vesz és elad kevésbé használt butorokat. Butor tisztítást és szakszerű javításokat a legolcsóbban végez. Butorszükségletünk beszerzése előtt saját érdekünkben ne mulasszuk el a fenti céget felkeresni.

Közgazdasági Bank Részv.-társ.
Nagyvárad, Teleky-utca 10 szám.

Telefon 742 sz. Postatakarékpénztár 20161 sz

Betétek után tiszta

5%

kamatot fizet.

FORMENTHOL

Kéz- és lábizzadás ellen

a legjobb szer

Hüsit!

Szagtalanít!

Ára 80 fillér.

Kapható az **ARANYAS** gyógyszerárban
Nagyvárad, Szent László-tér.

Belépési felhívás a 7-ik évtársulatba.

A Belvárosi Takarékpénztár kebelében alakult **Belvárosi Takaréék és Hitelszövetkezet** minden év január és július elsején egy-egy három évig tartó új évtársulatot nyit. Mindenki tetszés szerinti számban jegyezhet üzletrészeket s minden üzletrész után hetenként 20 fillér fizetendő, melynek összege a három év elteltével a felmerülő haszonnal együtt fog az üzletrészeseknek visszafizetelni.

A szövetkezet célja a takarékoságot előmozdítani s a tagok hiteligenyit kielégíteni. Szövetkezetünk tehát amellet, hogy a **takarékosság ügyét szolgálja** tagjainak betéteik négyötödresze erejéig **kölcsönt is nyújt.**

Felvételdíj üzletrészenként 10 fillér s az első betét befizetésekor mindenki megkapja a saját nevére kiállított betéti könyvecskéjét.

Vidéki tagok a heti befizetéseiket befizetési lapok útján teljesíthetik.

Szövetkezetünk igen tisztelt tagjait, valamint mindazokat, kik szövetkezetünk tagjai óhajtanak lenni felkérjük, hogy a felvétel iránt intézeti helyiségünkben (Rákóczi ut, Barts—Óvári palota) bármikor jelentkezni sziveskedjenek.

A Belvárosi Takaréék és Hitelszövetkezet igazgatósága.

Házikoszt

— elsőrendű — kapható egy volt nagyvendéglős nejenél **május hó elsejétől** Beöthy Ödön-utca 17. szám alatt. Étekezni lehet a háznál, esetleg haza is küldetik. Értekezhetni Weisz Ignácnénál Szacsvey-utca 30.

TÖRLESZTÉSÉS JELZÁLOGKÖLCSÖNÖKET

10, 15, 20, 25, 30, 35, 40 és 50 évi visszafizetésre

féléves részletekben,

melyekben a kamat és tőke törlesztése bennfoglaltatik, 500 koronától kezdve a legelőnyösebb feltételek mellett ad,

esetleg drága kamatozásu kölcsönöket konvertál a **Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság** Nagyváradon.

Kölcsönkéreéseknél telekkönyvi kivonat és kataszteri birtokiv beküldése szükségeltetik.

3434—909. sz.

Árlejtési hirdetmény.

Nagyvárad város tanácsától nyert megbízás folytán f. évi június hó 3 ik napján d. e. 10 órakor a városház bizottsági termében az alább felsorolt vállalatokra árlejtést fogok tartani.

1. A Széles- és Vitéz utcai iskolák részére szükséges iskolapadok és pedig 8 tanterembe 70—70 tanulóra, 12 tanterembe 60—60, összesen tehát 1280 tanulóra, teljesen kész, használható állapotba a helyszínére szállítva és szükséghez képest szerelve, esetleg rögzítve.

Ajánlattevők ezen vállalatnál kötelek megjelölni, hogy minő rendszerű padot ajánlanak, s abból egy minta padot bemutatni, s ennek rajzát az ajánlathoz csatolni.

2. Ugyanezen iskolához szükséges s a községi felügyelő igazgatónál (Városház, II. em. 22. ajtó) hivatalos helyiségében kapható úrlapon megjelölt butorziati felszerelések, mint asztalok, székek, szekrények, fogasok, emelvények, iskola táblák, esernyőtartók, fászládák, diványok, a meglevő minták szerint, teljesen kész állapotban a helyszínére szállítva, szerelve, illetve rögzítve.

A minták s közelebbi utasítások és utmutatók Réz Mihály községi iskolai felügyelő igazgató úrnál tekinthetők meg — illetve kinyerhetők.

Bánatpénzül az ajánlati összeg 5 százaléka teendő le. A bánatpénzt az ajánlathoz csatolni nem szabad, hanem a bánatpénz letételét igazoló nyugta vagy ennek közjegyzőileg hitelesített másolata csatolandó az ajánlathoz. A bánatpénz készpénzben vagy ovadékképes értékpapirokban tehető le. Ajánlatok csak írásban a szükséges úrlapok kitöltésével alulírott kezéhez 1909. évi június hó 3-ik napjának d. e. 10 óráig adhatók be s az ajánlatok 1 koronás bélyeggel látandók el és csak a szabályszerűen kiállított és pecséttel lezárt, sérletlen borítékban elhelyezett és közvetlenül, vagy posta útján beadott ajánlatok fognak tárgyalás alá vétetni. A borítékban megjelölendő azon munkákat, illetve vállalat, melyre az ajánlat vonatkozik.

A szállítási határidő az 1. és 2. tétel alatti vállalatokra 1909. évi augusztus hó 20-ik napja. Minden napi késedelem után 10 kor. kötbér fizetendő vállalkozó által. Egyébként minden ajánlattevő szállítási feltételeit és kikötéseit ajánlatában világosan kitenni tartozik.

Minden ajánlattevő ajánlatában világosan kitenni köteles, hogy a jelen hirdetményt és a szükséges kimutatást s a mintákat ösmeri s azokat magára nézve kötelezőknek elfogadja.

A közszállítási szabályrendeletnek a hazai gyártmányok, magyar honos műszaki erő stb. alkalmazására vonatkozó rendelkezései, minden ajánlattevőre feltétlenül kötelezők.

Ajánlattevőt tett ajánlata azonnal és mindaddig kötelezi, míg az ajánlatok felett végleges döntés megtörténik, ellenben Nagvárad városát csakis az árlejtés eredménye fellett hozandó határozatának jogerőre emelkedésével.

Azon pályázók, kik ajánlataik benyújtásakor a várossal még üzleti összeköttetésben nem állottak, illetve a városi hatóság előtt még ismeretlenek, tartoznak szállítóképességüket és megbízhatóságukat azon keres edelmi és iparkamara bizonylatával igazolni, melyhez vállalatuk telepe szerint tartoznak. A város közönsége fentartja a jogot, hogy a beérkezett ajánlatok között az ajánlott árakra való tekintet nélkül szabadon választhasson, újabb árverést tarthasson, vagy pedig a vállalatot szabad kézből is kiadhassa.

A fenti vállalatra vonatkozó feltételek és egysegáruk alulírott hivatalos helyiségében a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Nagyvárad, 1909. május 19-én.

Komlóssy József

tanácsos,
mint az árverési küldöttség
elnöke.

Ertesítés.

Tisztelettel értesitem szives pártfogóimat, hogy lakásomat Szaniszló-utca 46. sz. alól Keskeny-utca 9. saját házamba helyeztem át

Kiváló tisztelettel

Kiss István építési vállalkozó
Nagyváradon.

Biró István

cipész mestsr

Nagyvárad, Nagyteleky-utca 38. sz.

Készít mérték után uri és női cipőket, kifogástalan szabásukat. És **egyéves önkéntes uraknak** minden fegyvernemhez cipőt, csizmát előírás szerint legjutányosabban. —

Olcso árak!

Pontos munka!

SZABÓ JÁNOS

uri divat szabó és egyenruha készítőnél a legdivatosabb szövetek dus választékban vannak fõhalmazva.

Modern szabás. Izléses munka.

Fõ-utca, (Gerliczy-palota.)

Tanuló felvétetik.

Nemzeti Szálloda
Nagyvárad, Kert-u.

SZÁLLODA. . . ÉTTEREM.
KÁVÉHAZ.

:: ÓRIÁSI KERTHELYISÉG ::

Nagyvárad egyik leg-
szebb kerthelyisége meg-
nyilt.

Ma este mozgófénykép
előadásalegszenzációsabb
műsorral.

KITÜNŐ HEGYI ÉS FAJBOROK

KÖBÁNYAI VILÁGOS ÉS

:: :: BARNA SÖR :: ::

ELSŐRENDÜ MAGYAR

:: :: :: KONYHA :: :: ::

ZÓNAREGGELI,

FIGYELMES KISZOLGÁLÁS

Tisztelettel

KECSKEMÉTHY ISTVÁN

vendéglős.

MAGYAR BANK

Részvénytársaság NAGYVÁRADON Fekete-Sas palota.

Üzletfeleink érdekében egy nagyobb fővárosi jelzálogbankkal állandó összeköttetésbe lépve, abban a helyzetben vagyunk, hogy

nagyváradai házakra,

továbbá Biharmegyében levő földbirtokokra kedvező feltételek mellett

10, 20, 25, 40 vagy 50 éves

törlesztéses kölcsönöket adhatunk.

Már bekebelezett 6 százalékos vagy ezt meghaladó kamatozó kölcsönöket

olcsóbb kamatu

törlesztéses kölcsönökre bélyeg- és illetékmentesen átváltoztatunk

Mindennemű felvilágosítással intézetünk jelzálog osztá ya készségesen szolgál.

Pártoljuk a helyi ipart!

Tanulók felvételnek

Telefon 491. szám

Eredeti saját gyártmányu ESSLINGENI FAREDŐNYÖK

Acéllemez görredőnyök, vasszerkezeti munkák, vasrácsok, tűzhelyek, sirkerítések, csavarárúk, épület vasalások stb.

kizárólag **Szántó Dezső** mű- és épület lakatosnál
Szent János-utca 25. szám ■ Versenyképes árajánlattal szívesen szolgálók.

Pártoljuk a helyi ipart!

Tanulók felvételnek

Telefon 491. szám

Ő csász. és Apost. kir. Felségének Legfelsőbb elhatározása
folytán a polgári jótékony célokra szánt

XXXIX-IK CSÁSZ. KIR. ÁLLAMSORSJÁTEK.

Eze az Osztrák birodalomban törvényesen engedélyezett egyetlen pénzsorsjáté 18.299 nyerményt tartalmaz készpénzben 513.600 korona összegben

A főnyeremény **200.000** korona.

A nyeremények kifizetéseért a csász. kir. lottójövedék kezekedik.

A huzás visszavonhatlanul 1909. június 17-én fog megtartatni.

Egy sorsjegyek ára 4 korona.

A sorsjegyek Bécsben a csász. kir. államsorsjáték osztályánál, III. ker., Vordere Zollamts-strasse 7. sz. a., továbbá a lottógyűjtődekben, dohánytőzsdékben, adó-, posta-, távirat- és vasuti hivataloknál, váltóüzletekben stb. kaphatók. Játéktervek sorsjegyvők részére ingyen adatnak ki. A sorsjegyek portómentesen küldetnek szét.
A csász. kir. lottójövedéki igazgatóság (államsorsjátéki osztály).

EURÓPA

nagyszálloda

Nagyvárad, Rákóczi-ut.

Tulajdonos: Fülöp István.

Szigoruan szolid családi mulatóhely. Nagyvárad legszebb — vadregényes kertje a hegy tővében. Minden este elsőrangú mozgófénykép előadás. Kizárólag saját szüretelésű borok. Frissen csapolt kőbányai sör. Esténként cigány zene. Kitógástalan magyar konyha. Polgári árak.

Biró László

férfi és női divat szabó.

Párizs-utca 2. sz. Saját ház.

A nagyváradai tisztviselő fogyasztási szövetkezett szabója.

Telefon 832.

Telefon 832.

Félix gyógyfürdő.

■ Téli és nyári gyógyhely Nagyvárad mellett. ■

Európa leggazdagabb forró kénes hőforrás, víz hőfoka 50° Celsius. Gyógyjavallat fürdő alakjában, csusz (reuma) és köszvény ellen. Női betegségeknel, idült méh és petefészek gyulladások, méh-hurut, medencebeli sejtiszóvetlob és izzadmányoknál. Ivógyógymód alakjában, idült gyomorbanálmaknál, makacs székrekedésnél, máj és epehólyag betegségeknel, sárgaság és epeköveknel, meglepő gyógyhatás. Tükör, kád, mór, szénsav és **Izszap** fürdők.

1908 évben 8600 állandó fürdővendég.

Állandó fürdőorvos, állandó gyógytár, 250 kényelmes lakó szoba, kitünő vendéglők, jutányos étlap árak, állandó elsőrendű cigány zene, vasárnaponként katonazene, tennis pálya, gondozott sétautak 200 holdas park. Május 1-től 16 vonat közlekedik naponta. Posta, távirat, interurban telefon.

Curtaxe és zenedij nincs! — Prospektust küld az igazgatóság!

Nem szenved veszteséget az uri közönség, ha ruhaszükségletének beszerzése előtt az árak olcsóságáról és előnyös összeköttetéséről meggyőződik

Dragán József

uridivatszabó

Nagy Sándor-utca 1. szám alatti üzletében.